

Stakenbergweg 50 te Elspeet, gem. Nunspeet

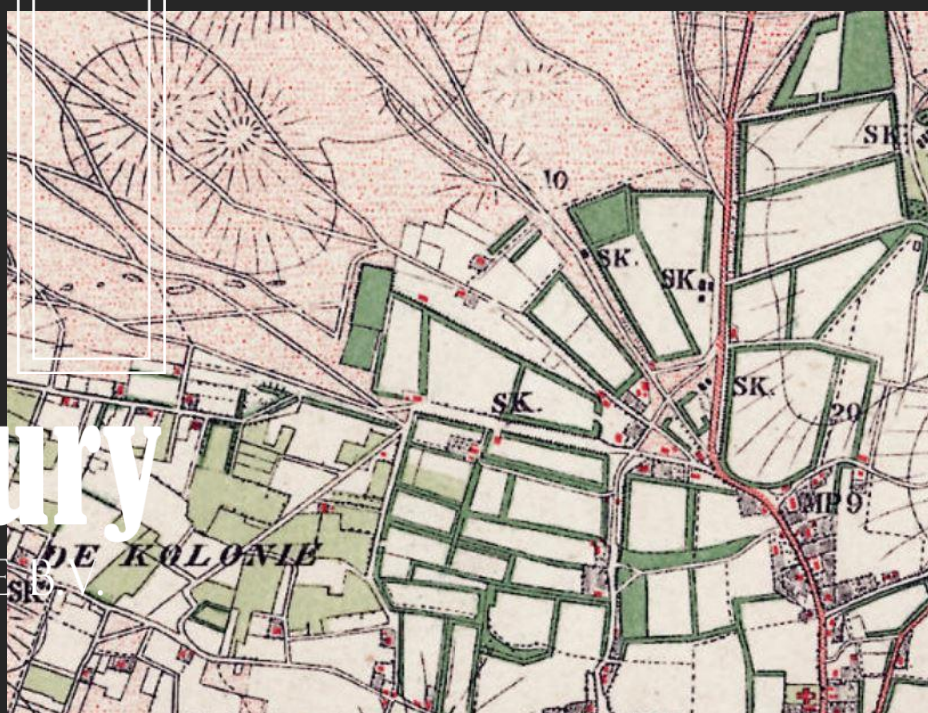
Een karterend booronderzoek (IVO-O)

A.M. Bakker

Salisbury

ARCHEOLOGIE

Stakenbergweg 50 te Elspeet (gem. Nunspeet)

Een karterend booronderzoek (IVO-O)

A.M. Bakker

Rapport 169

Colofon

Stakenbergweg 50 te Elspeet (gem. Nunspeet)
Een karterend booronderzoek (IVO-O)

Een onderzoek in opdracht van Edok-RO

Salisbury Archeologisch Rapport 169

A.M. Bakker

Beheer en plaats van documentatie
Salisbury Archeologie b.v.

Versie 1.0, 28 augustus 2018 (definitief)

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'D. A. Gerrets', with a stylized flourish at the end.

Autorisatie — dr. D. A. Gerrets (senior KNA-archeoloog)

SalisburyArcheologie bv
Vestiging Noord-Nederland
Vaart z.z. 7a
9401 GE Assen
085-3031540
www.salisburybv.nl
info@salisburybv.nl

ISSN 2468-4538

Voorblad: www.topotijdreis.nl_1900

Inhoud

Locatie en administratieve gegevens	7
Samenvatting resultaten	8
1 Inleiding	9
1.1 Aanleiding tot het onderzoek	9
1.2 Onderzoeksresultaten bureauonderzoek	10
1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	11
2 Resultaten karterend booronderzoek	11
2.1 Methode	11
2.2 Resultaten	12
2.3 Beantwoording onderzoeksvragen	12
2.4 Aanbevelingen	13
Geraadpleegde websites	14
Lijst van afbeeldingen	14
Bijlage 1 Boorpuntenkaart	15
Bijlage 2 Boorbeschrijvingen	16

Locatie en administratieve gegevens

Projectnaam	Elspeet_Stakenbergweg 50
Projectcode	20182234
Type onderzoek	IVO-O Karterend booronderzoek
OM-nummer	4610393100
Projectleider	A.M. Bakker
Contact	T: 085-3031540 M: 06-14979316 E: adriana.bakker@salisburybv.nl
Opdrachtgever	EDOK RO Dhr. E. Doktor
Contact	Van Breugelplantsoen 81 377 VN Barneveld E: info@edok-ro.nl
Bevoegde overheid	Gemeente Nunspeet, namens deze: dhr. M. Wispelwey (regio Noord Veluwe) Zuiderzeestraatweg Oost 19 8081 LA Elburg T: 06-12233533 mwispelwey@putten.nl
Plaats	Elspeet
Gemeente	Nunspeet
Provincie	Gelderland
Kaartblad	27C
Centrumcoördinaat	181.485,4/478.987,6
Oppervlakte	Circa 1 ha
NAP-hoogte maaiveld	Circa 25,59 m + NAP
Uitvoering onderzoek	29 mei 2018
Beheer en locatie documentatie	Salisbury Archeologie b.v. en e-depot

Samenvatting resultaten

Vraagstelling	Bestaat er een gerede kans dat het plangebied waardevolle archeologische resten bevat?
Geomorfologie	Het plangebied ligt in een vlakte van smeltwaterafzettingen
Verwachting	De oorspronkelijke bodem is mogelijk door ploegen en bebouwing geroerd. Bemesting met potstalmest kan er voor gezorgd hebben dat eventuele aanwezige archeologische resten geconserveerd zijn gebleven in de bodem. Op basis van bovenstaande bevindingen wordt aan het plangebied een middelhoge verwachting toegekend.
Gehanteerde methode	Bureauonderzoek, gevolgd door een inventariserend veldonderzoek, karterende fase (IVO-O).
Resultaten	De bodemopbouw in het gebied bestaat uit een bouwvoor op een verstoorde zandlaag op dekzand. In boring 4 is in het dekzand nog een podzolbodem met een E- t/m C-horizont waargenomen. Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen in het dekzand die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van een vindplaats. De planuitvoering zal dan ook geen consequenties hebben.
Aanbeveling	Op basis van de resultaten van het zowel het bureau- als veldonderzoek, kan worden geconcludeerd dat de middelhoge verwachtingswaarde van het plangebied naar beneden kan worden bijgesteld. De kans op het aantreffen van een (intacte) archeologische vindplaats in het plangebied, wordt klein ingeschat omdat in het plangebied over het algemeen geen intacte podzolbodem meer is aangetroffen en tijdens het veldonderzoek geen archeologische indicatoren zijn waargenomen. Met het oog op voorgaande adviseert Salisbury Archeologie b.v. het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ingrepen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht EDOK RO heeft Salisbury Archeologie b.v. een Inventariserend Veld Onderzoek karterende fase (IVO-O) uitgevoerd in het plangebied Stakenbergweg 50 te Elspeet. De te onderzoeken locatie betreft een perceel met een oppervlakte van circa 1 ha (afb. 1).

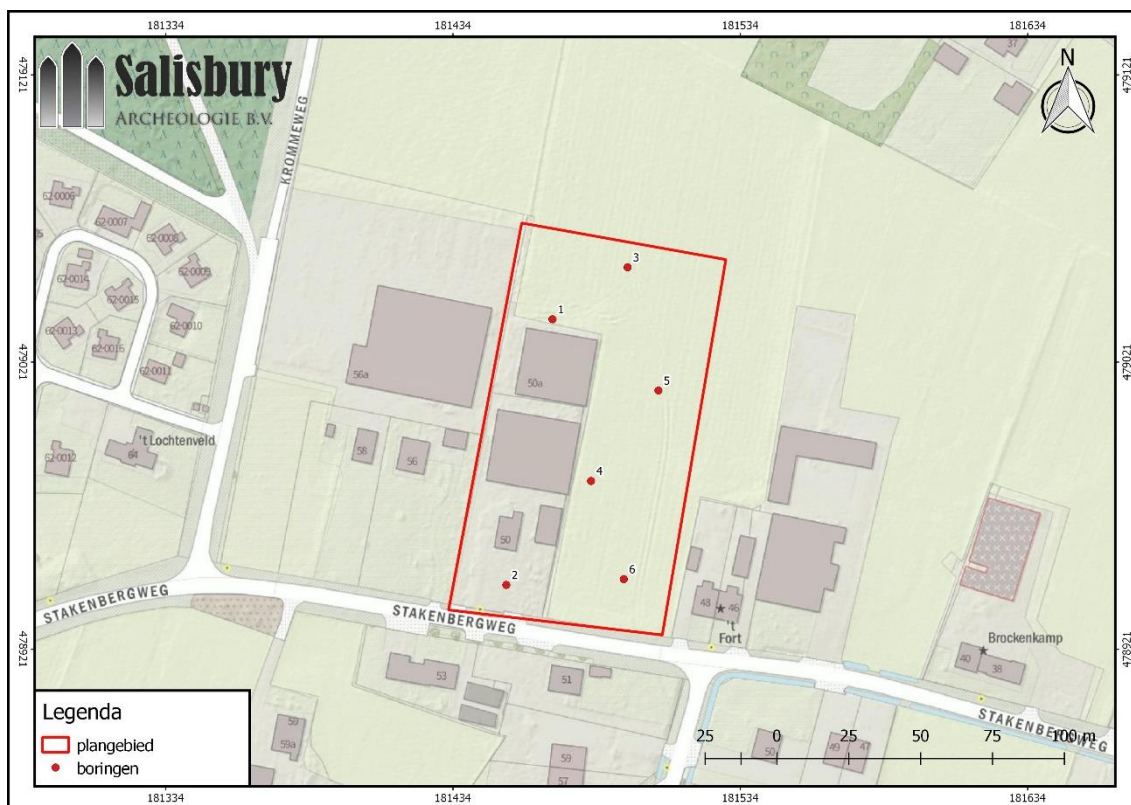
Aanleiding voor het onderzoek is een nieuwbouw op de locatie. Op dit moment is nog niet bekend wat de omvang van de nieuwbouw zal zijn en tot welke diepte verstoord gaat worden

Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Nunspeet ligt het plangebied in een vlakte van sneeuwsmeltwaterafzettingen. Voor het betreffende perceel geldt een waarde archeologie 3. Dit houdt in dat voor bouwwerken met een oppervlak groter dan 500 m² en werkzaamheden dieper dan 0,5 m onder het maaiveld plaatsvinden door middel van een archeologisch onderzoek de verwachting nader dient te worden aangetoond. Voor de uitvoering van het werk is een omgevingsvergunning vereist.

Ten behoeve van het verkrijgen van een omgevingsvergunning dient de initiatiefnemer een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

De archeologisch deskundige van de gemeente Nunspeet, regioarcheoloog M. Wispelwey, heeft een archeologisch onderzoek verlangd in het kader van de omgevingsvergunning. Hij geeft aan dat een archeologisch booronderzoek dient te worden uitgevoerd, om te bepalen of het plangebied (deels) intacte archeologische resten bevat. Dit booronderzoek bestaat uit 6 boringen, gelijkmatig verspreid over het plangebied. De boringen dienen te worden gezet met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. Het boorresidu dient te worden gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 3 mm. Tijdens het onderzoek dient te worden gelet op het voorkomen van archeologische indicatoren zoals vuursteen, houtskool, aardewerk en verbrand botmateriaal.

Salisbury Archeologie b.v. heeft dit vervolgonderzoek uitgevoerd. Het veldonderzoek is uitgevoerd door A.M. Bakker (senior KNA-prospector) conform de beoordelingsrichtlijn Archeologie (BRL4000), protocol 4003 Inventariserend veldonderzoek (versie 4.0).

Afb. 1. Locatie plangebied Stakenbergweg 50 te Elspeet met geplande boringen.

1.2 Onderzoekresultaten bureauonderzoek

Vlakte van sneeuwsmeltwaterafzettingen (code: M21)

Deze afzettingen zijn ontstaan in het Pleistoceen tijdens periglaciale omstandigheden. Plaatselijk worden deze afzettingen afgedekt door dekzand. In het plangebied ligt een kamppodzolgrond met leemarm en zwak lemig fijn zand (code: cHd21). Kamppodzolgronden zijn vrij schrale gronden met een 30 – 50 cm dikke, deels door plaggenbemesting opgebrachte donkere bovengrond (A-horizont).

Archeologische verwachting

Na studie van historisch kaartmateriaal is te melden dat het plangebied lange tijd als heide in gebruik was. In de omgeving van het plangebied hebben stuifduintjes gelegen. Vanaf 1870 is het gebied in cultuur gebracht en omzoomd met bosschages, een kamp genoemd wat staat voor een afgebakend stuk land. In 1900 is ten zuiden van het plangebied een weg aangelegd. Pas vanaf 1975 is bebouwing zichtbaar in het plangebied.¹ De oorspronkelijke bodem is mogelijk door ploegen en bebouwing geroerd. Bemesting met potstalmest (er waren destijds diverse schaapskooien in de directe omgeving) kan er voor gezorgd hebben dat eventuele aanwezige archeologische waarden geconserveerd zijn gebleven in de bodem. Op basis van bovenstaande bevindingen wordt aan het plangebied een middelhoge verwachting toegekend.

¹ www.topotijdreis.nl

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

Doel van het onderzoek is om op basis van de verkregen gegevens de bevoegde overheid inzicht te geven in de gaafheid van archeologische waarden en een onderbouwd advies te geven hoe hiermee om te gaan.

Voor het onderzoek gelden de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de bodemopbouw en zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen?
- Is er binnen het plangebied een vindplaats aanwezig en/of zijn er archeologische indicatoren aangetroffen die hierop kunnen wijzen? Zo ja, wat is de aard, conserveringstoestand en datering van deze indicatoren/vindplaats? Indien aanwezig op welke diepte bevinden deze zich?
- Welke consequenties zal voortgaande planuitvoering hebben op (eventueel) aanwezige archeologische resten?
- Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan dit bestaan?

2 Resultaten karterend booronderzoek

2.1 Methode

In het plangebied is een karterend booronderzoek uitgevoerd met een minimale boordichtheid van 6 boringen per ha. Aangezien het plangebied een omvang heeft van circa 1 ha is het minimum aantal van 6 boringen gezet. De boringen zijn regelmatig over het plangebied verdeeld conform het Plan van Aanpak (Bakker 2018). Bij het karterend booronderzoek is gebruik gemaakt van een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boringen zijn tot maximaal 1,3 m -mv gezet. De boringen zijn uitgevoerd tot in de C-horizont, tot onder het niveau waar nog potentiële archeologische niveaus aangetroffen kunnen worden. Het veldonderzoek is uitgevoerd om de onderzoeksvragen te beantwoorden en tot een waardestelling te komen.

De positie van de boringen is ingemeten met behulp van RTK-GPS. Het opgeboorde sediment is met behulp van een zeef (maaswijdte 3 mm) onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals houtskool, vuursteen en aardewerk. Het opgeboorde sediment is beschreven conform de NEN 5104 en de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB; Bosch 2005). De locatie van de boorpunten en de resultaten van het booronderzoek zijn weergegeven in bijlagen 1 en 2.

2.2 Resultaten

Booronderzoek

De bodemopbouw in het plangebied bestaat van boven naar beneden uit een 0,3 -0,6 m dikke bouwvoor (zwak siltig, matig humeus, matig grindig, zeer fijn zand). Onder de bouwvoor is in de boringen 1, 4 en 5 een 0,1 – 0,55 m-dikke verstoorde zandlaag met zandbrokken aangetroffen. Onder de verstoorde zandlaag ligt dekzand (zwak siltig, matig tot zwak grindig zeer fijn zand dat naar beneden toe matig fijn wordt). In het dekzand is over het algemeen nog een C-horizont herkend. Alleen in boring 4 is nog een E- t/m C-horizont waargenomen op 0,8 m -mv (24,70 m +NAP). De E-horizont is hier wel verrommeld. In de rest van de boringen is de podzolbodem waarschijnlijk opgenomen in de bovenliggende verstoorde laag en/of bouwvoor. De top van het intacte dekzand ligt op 0,3 – 1,05 m -mv. (25,30 – 24,03 m +NAP).

Archeologie

In het dekzand heeft zich ooit een podzolbodem gevormd. Deze is alleen nog waargenomen in boring 4. In de rest van de boringen is deze waarschijnlijk verdwenen en opgenomen in de bouwvoor/verstoorde laag. De bodem in het plangebied lijkt dan ook grotendeels verstoord. Tijdens het veldonderzoek zijn daarnaast aan het maaiveld en in het opgeboorde zand geen archeologische indicatoren aangetroffen. De middelhoge verwachting voor het plangebied kan op basis van het booronderzoek dan ook naar laag worden bijgesteld.

2.3 Beantwoording onderzoeksvragen

Wat is de bodemopbouw en zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen?

De bodemopbouw in het gebied bestaat uit een bouwvoor op een verstoorde zandlaag, op dekzand. In boring 4 is in het dekzand nog een podzolbodem met een E- t/m C-horizont waargenomen.

Is er binnen het plangebied een vindplaats aanwezig en/of zijn er archeologische indicatoren aangetroffen die hierop kunnen wijzen? Zo ja, wat is de aard, conserveringstoestand en datering van deze indicatoren/vindplaats? Indien aanwezig op welke diepte bevinden deze zich?

Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen in het dekzand die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van een vindplaats.

Welke consequenties zal voortgaande planuitvoering op de archeologische resten kunnen hebben?

Er zijn tijdens het onderzoek geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats binnen het plangebied. De planuitvoering zal dan ook geen consequenties hebben. De middelhoge verwachting voor het plangebied kan op basis van het booronderzoek dan ook naar laag worden bijgesteld.

Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan deze bestaan?

Zie voor aanbevelingen paragraaf 2.4.

2.4 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het zowel het bureau- als veldonderzoek, kan worden geconcludeerd dat de middelhoge verwachtingswaarde van het plangebied naar beneden kan worden bijgesteld. De kans op het aantreffen van een (intacte) archeologische vindplaats in het plangebied, wordt klein ingeschat omdat in het plangebied over het algemeen geen intacte podzolbodem meer is aangetroffen. Daarnaast zijn tijdens het veldonderzoek geen archeologische indicatoren aangetroffen. Met het oog op voorgaande adviseert Salisbury Archeologie b.v. het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ingrepen.

Met betrekking tot de aanbevelingen/bevindingen uit onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente Nunspeet. Ook voor het vrijgegeven plangebied bestaat altijd de mogelijkheid dat er tijdens graafwerkzaamheden toch losse sporen en vondsten worden aangetroffen. Op grond van artikel 5.10 van de Erfgoedwet 2016, dient zo spoedig mogelijk melding te worden gemaakt van de vondst bij de gemeente, provincie of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Geraadpleegde websites

www.ahn.nl

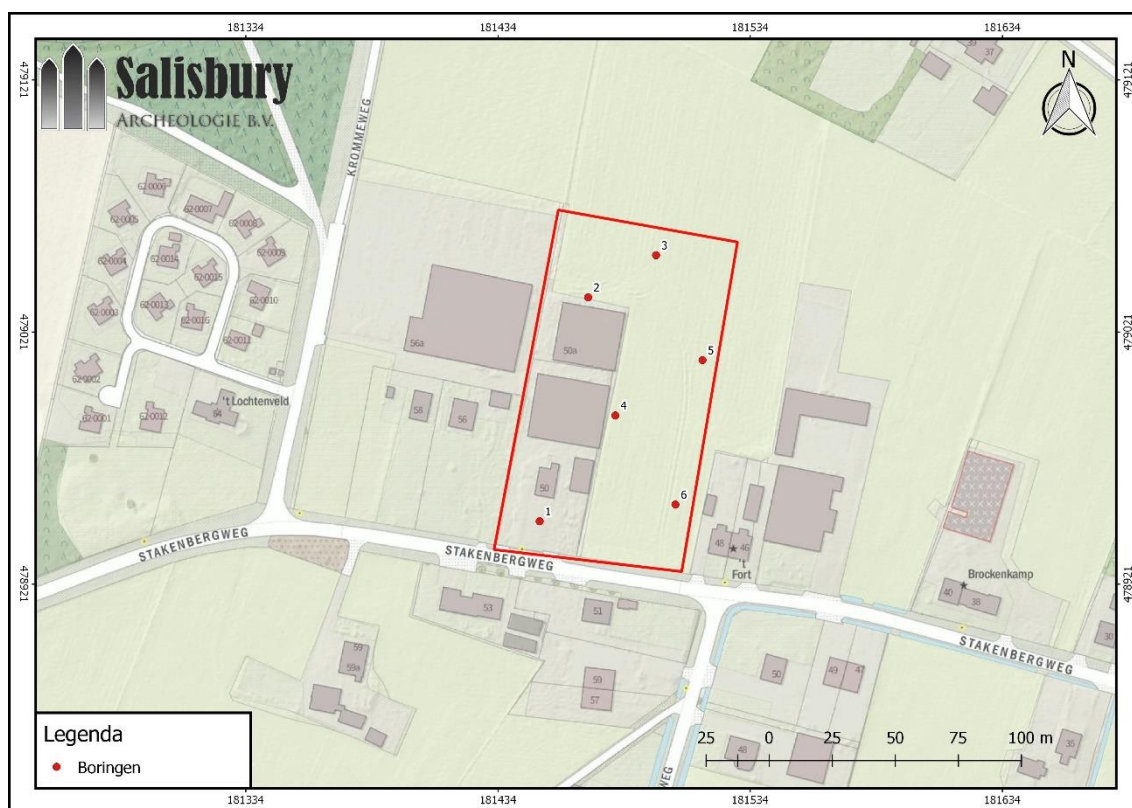
www.topotijdreis.nl

<https://www.google.com/intl/nl/earth/>

Lijst van afbeeldingen

Afb. 1. Locatie plangebied Stakenbergweg 50 te Elspeet met geplande boringen.10

Bijlage 1 Boorpuntenkaart

Bijlage 2 Boorbeschrijvingen

Project

20182234

Datum

30-mei-18

Beschrijving

AMB

Landgebruik

bebouwing/akker

Type grond

dekzand

Precisie locatie

1 cm

Boortype & diameter (mm)

15 cm Edelmanboor

Vondstichtbaarheid

goed

Locatie en plaatsbepaling van de boring

GPS

Type onderzoek

karterend booronderzoek

Salisbury

ARCHEOLOGIE B.V.

Boornr.	Diepte	Textuur	humus/grind	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont	Interpretatie	Overgang	boortype	X-coördinaten	Y-coördinaten	NAP-hoogte
1	50	Zz s1	h2/g2	donkergrijsbruin		Ap	Bouwvoor	scherp	15 cm	181.450,52	478.945,89	25,8
	70	Zz s1	h2/g2	grijsbruin	zandbrokken		XX	scherp				
	105	Zz s1	g1	lichtoranje	zandbrokken		XX	scherp				
	130	Zz s1	g1	lichtgeelgrijs		C-horizont	N					
Boornr.	Diepte	Textuur	humus/grind	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont	Interpretatie	Overgang	boortype	X-coördinaten	Y-coördinaten	NAP-hoogte
2	60	Zz s1	h2/g2	donkergrijsbruin		Ap	Bouwvoor	scherp	15 cm	181.469,74	479.034,74	25,5
	100	Zz s1	g2	geelgrijs		C-hor	N					
Boornr.	Diepte	Textuur	humus/grind	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont	Interpretatie	Overgang	boortype	X-coördinaten	Y-coördinaten	NAP-hoogte
3	40	Zz s1	h2/g2	donkergrijsbruin		Ap	Bouwvoor	scherp	15 cm	181.506,05	479.114,46	25,6
	60	Zz s1	g2	lichtbruin		C-horizont	N					
	100	Zz s1	g1	lichtgeelgrijs								
Boornr.	Diepte	Textuur	humus/grind	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont	Interpretatie	Overgang	boortype	X-coördinaten	Y-coördinaten	NAP-hoogte
4	50	Zz s1	h2/g2	donkergrijsbruin		Ap	Bouwvoor	scherp	15 cm	181.480,50	479.987,87	25,5
	65	Zz s1	h1/g1	donkergrijs	zandbrokken	E-horizont	XX	scherp				
	80	Zz s1	h1	donkerbruin		B-horizont	N	geleidelijk				
	85	Zz s1		bruin		B/C-horizont		geleidelijk				
	120	Zz s1		lichtgeelgrijs		C-horizont						
Boornr.	Diepte	Textuur	humus/grind	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont	Interpretatie	Overgang	boortype	X-coördinaten	Y-coördinaten	NAP-hoogte
5	40	Zz s1	h2/g2	donkergrijs		Ap	Bouwvoor	scherp	15 cm	181.515,06	479.009,82	25,5
	50	Zz s1	h1/g1	geelbruin	gevekt, zandbrokken		XX	scherp				
	100	Zz s1	g1	oranjegeel		C-horizont						
Boornr.	Diepte	Textuur	humus/grind	Kleur	Bijzondere bestanddelen	Horizont	Interpretatie	Overgang	boortype	X-coördinaten	Y-coördinaten	NAP-hoogte
6	30	Zz s1	h2/g2	donkergrijs		Ap	Bouwvoor	scherp	15 cm	181.504,36	478.952,54	25,6
	60	Zz s1	g1	oranjegrijs		C-horizont	N					
	100	Zz s1	g1	geelgrijs								